

Kommunstyrelsen

Riktlinjer för stadsodling på mark som ägs och förvaltas av Eskilstuna kommun

Dessa riktlinjer ska vara ett stöd för kommunens förvaltningar i kontakten med odlingsinitiativ från både privatpersoner, föreningar och verksamheter. Som bilagor finns en checklista för bedömning av ansökningar om odling och en mall för nyttjanderättsavtal för odling.

Riktlinjerna gäller 2016-2019 och ska därefter revideras.

Innehåll

Riktlinjer för stadsodling på mark som ägs och förvaltas av Eskilstuna kommun.....	1
1. Vad är stadsnära odling och varför behövs riktlinjer för detta?.....	2
2. Eskilstuna kommuns inställning till odling på kommunal mark.....	2
3. Vilka områden är aktuella för odling?.....	3
4. Vem får odla på kommunens mark?	3
5. Eskilstuna kommuns ansvar	3
6. Odlarnas ansvar	3
7. Regler för odlingen.....	5
8. Avtal för nyttjanderätt	5

1. Vad är stadsnära odling och varför behövs riktlinjer för detta?

Stadsnära odling är ett begrepp och samlingsnamn för olika typer av odling som sker på offentligt ägd mark i urbana miljöer. Skäl till detta kan vara en drivkraft till ökad självförsörjning eller möjlighet till uteviste och avkoppling hos invånarna, eller att platser får ett nytt användningsområde som är förskönande för omgivningen.

En kommun kan underlätta och stimulera stadsnära odling på olika sätt:

- Upplåta mark genom skötselavtal med odlare (t ex Västerås)
- Aktivt stödja odling genom att avsätta resurser i form av handledare eller trädgårdsmästare med uppsökande verksamhet för att väcka intresse och ha ett varierat utbud av möjligheter (t ex Göteborg, Malmö)
- Uppmuntra till odling med nya organisationsformer såsom sociala företag som sköter ett markområde där privatpersoner och företag kan hyra in sig (Växjö)

Kommunens mark är offentlig och behöver därför skötas på ett sätt så att den kommer invånarna till godo. Det innebär bland annat att odling ska ske på platser som är lämpliga för ändamålet och att de blir ett tilltalande inslag i miljön. Alla personer som är intresserade av odling på kommunens mark ska ges möjlighet att använda marken på lika villkor. Därför behövs riktlinjer, bedömningsmallar och mall för avtal.

All verksamhet i Eskilstuna kommun ska följas upp ur ett jämställdhetsperspektiv med hjälp av könsuppdelad statistik. I detta fall innebär det att förvaltaren för statistik på vem som beviljas mark att odla på, vem som får avslag och på vilka grunder.

2. Därför vill Eskilstuna kommun främja stadsnära odling

Eskilstuna kommun är positiv till stadsodling och ser främst tre skäl att upplåta mark till detta. Dessa tre värden ska vara vägledande när kommunen, i sin roll som förvaltare av kommunägd mark, upprättar avtal med odlare.

1. *Platsens trygghet och attraktivitet*
Odling kan bidra till att platsen i sig blir mer attraktiv och trygg och kan även bli en mötesplats över generationer, kulturer och stadsdelar.
2. *Inflytande över det offentliga rummet*
Invånare ges möjlighet att använda delar av det offentliga rummet till odling, ett användningsområde som inte tillgodoses idag.
3. *Folkhälsa, ökad självförsörjning och ökad delaktighet i närområdet*
Odling ger möjligheter till förbättrad folkhälsa genom möten mellan människor och delaktighet i utformandet av närområdet. Det kan också ge ökad självförsörjning av livsmedel och en meningsfull sysselsättning.

3. Vilka områden är aktuella för odling?

Platser på kommunägda områden som är underutnyttjade, där odling kan fylla ett syfte och göra platsen mer attraktiv för allmänheten. Det kan vara en del av en park eller en överbliven gräsyta. Odlingen får inte konkurrera med andra aktiviteter och friytor ämnade för lek eller annan spontan aktivitet.

4. Vem får odla på kommunens mark?

Kommunen upprättar avtal med privatpersoner och föreningar. Kommunen ser gärna att föreningar bildas efterhand.

5. Eskilstuna kommuns ansvar

Upprätta avtal

Kommunens roll är att ge tillgång till mark genom att upprätta avtal och följa upp dessa. Kommunen är i detta fall den förvaltning som är ansvarig förvaltare för det aktuella området. I vissa områden där kommunen ser att odling är extra önskvärt, kan riktade insatser göras och extra resurser tillföras.

Bedömning av markens lämplighet för odling med tanke på föroreningar

I Eskilstuna finns många stadsnära områden där marken är mer eller mindre förorenad. Kommunen bedömer om marken är lämplig genom att ta fram information om föroreningar på platsen (via Miljökontoret). Ett alternativ till frilandsodling kan vara odling i pallkrage eller i olika typer av kärl, där ren jord tillförs.

Bedömning av ansökningar enligt en checklista

Bedömning av ansökningar sker enligt en checklista.

Avgifter

Kommunen tar ingen avgift för upplåtelse av mark för stadsodling, och ersätter inte heller odlarna för kostnader som uppstår i samband med odlingen.

6. Odlarnas ansvar

Skötsel och renhållning

Odlarna ansvarar för skötsel och renhållning av platsen och att odlingen sker enligt de regler som beskrivs i riktlinjerna och skötselavtalet för platsen. Odlarna bekostar jord, material och annat som krävs för odlingen. Området ska hållas skräpfritt.

Vatten

Odlarna ansvarar för och bekostar bevattning av området. Det är lämpligt att välja en plats med närhet till vattendrag. Uppsamling av regnvatten är ett annat tips.

Avveckling av odlingen

Området upplåts i befintligt skick, och ska återställas till det skicket när odlingen avslutas. Kommunen och odlarna kan även komma överens om hur avveckling ska ske i varje enskilt fall.

7. Regler för odlingen

Vad får odlas?

Blommor, grönsaker, kryddor, örter, bär och liknande. Dessa ska vara lågväxande eller buskar. Träd är inte tillåtet.

Täckning av odlingsytor

Täckning av odlingsytor med hårdplast eller odlingsduk är tillåtet. Glas är av säkerhetsskäl inte tillåtet.

Kompost för trädgårdsavfall

Kompostering av trädgårdsavfall är tillåtet och ska i så fall ske inom det upplåtta området.

Ekologisk odling

Odlingen ska ske utan konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel. Vid gödsling med naturgödsel ska denna vara väl brunnen och grävas ner direkt.

Staket och nedskräpning

Platsen är allmän mark, vilket innebär att den ska vara tillgänglig för allmänheten samt ska hållas ren och fri från nedskräpning. Staket får sättas upp, men då ska en grind finnas som kan öppnas och därmed göra området tillgängligt. Endast en inhägnad är tillåten per odlingsområde och staketet ska vara enhetligt och passa in i miljön.

Försäljning

Odlingen ska ske för husbehov och får inte bedrivas i kommersiellt syfte.

Trafik i anslutning till odlingsområdet

Transporter med bil, traktor och dylikt är förbjudet utanför allmän gata/väg. Gräsytor eller gång- och cykelväg får inte användas som körväg. Eventuella körskador klassas som skadegörelse på allmän mark.

Parkering får endast ske på anvisade parkeringsplatser.

8. Nyttjanderättsavtal för odling

Kommunen kan teckna avtal med en enskild person eller en förening. Odlarna föreslår platsen för odlingen och därefter sker dialog om platsens lämplighet. Kommunen gör en slutgiltig bedömning.

Avtalslängden är ett år.

Avtalet följs upp årligen. Båda parter har ömsesidig rätt att säga upp avtalet.